

L'article del dia

LA BATALLA DE BARCELONA

Els problemes urbans barcelonins són deguts en part al poc poder que tenen els municipis

VICENÇ

Navarro*

El gran domini de les forces conservadores en el procés de transició de la dictadura a la democràcia explica que Espanya tingui un benestar molt insuficient i una democràcia molt incompleta. Això últim es reflecteix en un subdesenvolupament molt notable dels recursos disponibles en l'àmbit dels municipis, el nivell de govern més pròxim a la ciutadania, i que les enquestes assenyalen com el més popular, o el menys impopular, segons es dissenyin aquestes.

Es dirà, amb raó, que un pas molt important i positiu durant aquests anys de democràcia ha estat la transferència de responsabilitats del Govern central als autonòmics, de manera que aquests ja gestionen més del 90% de la despesa pública social que finança la gran majoria de serveis públics de l'Estat de benestar, tals com sanitat, serveis socials, educació, habitatge social i molts altres.

Ara bé, aquesta transferència s'ha parat aquí, en el nivell autonòmic, amb escassa delegació de responsabilitats als municipis, els quals, no obstant, recullen les queixes dels ciutadans per fets que, a vegades, no són de la seva responsabilitat. Un exemple d'això va ser el cas *Carmel*, les màximes responsabilitats del qual requieien en la Generalitat de Catalunya, i molt en especial, en el Govern conservador anterior, durant el mandat del qual es van prendre les decisions més importants que van portar a aquell desastre i drama humà. Les enquestes van assenyalar, no obstant, que la majoria de la ciutadania atribuïa errònia-

ment la responsabilitat més gran per aquell fet a l'Ajuntament de Barcelona, una percepció promoguda pels mitjans d'informació i persuasió conservadors.

Els municipis, a Espanya, són les ventafocs de la nostra democràcia. He viscut en diversos països -Suècia, la Gran Bretanya i els Estats Units-, en comparació, són sorprenents els pocs recursos normatius i sancionadors que tenen els municipis espanyols. Un exemple n'és l'habitatge, sense cap mena de dubte un problema enorme a Espanya. No és així en altres llocs, com a diversos països escandinaus, per exemple. Això és degut al fet que els seus municipis tenen el poder de resoldre aquest problema.

EN MOLTES ciutats escandinaves un pis no pot estar buit, fora que el seu propietari hagi exposat raons convincents que justifiquin mantenir-lo així. En el cas que aquestes raons no siguin justificades, l'ajuntament exigeix al propietari que el posi al mercat, bé en règim de lloguer o bé a la venda. En el cas que no ho faci, el municipi obre el pis i el lloga al preu del mercat. No hi ha pràcticament apartaments buits en aquelles ciutats. A Barcelona, no obstant, hi ha aproximadament 90.000 pisos buits. La seva forçosa incorporació al mercat contribuiria en gran manera a alleujar la situació de l'habitatge. Ara bé, el Govern municipal de Barcelona no ho podria fer, encara que ho volgués. Quan el llavors conseller *Milà* va intentar prendre mesures en aquesta direcció, les dretes i els poders immobiliaris que representen es van oposar a donar aquestes responsabilitats a les autoritats públiques.

Un altre exemple d'aquest escàs poder de resolució és la seva limitada capacitat d'intervenció per corregir comportaments incívics que es-

SILVA ALCOBA

Els ajuntaments no tenen els recursos que necessiten. Són les ventafocs de la democràcia

tan deteriorant la convivència per la qual Barcelona és coneguda. Es demana, amb raó, més contundència en contra de les persones que són incívics. Però s'ignora que l'ajuntament no té potestat per declarar aquestes activitats com a delictives, cosa que significaria que aquells que es comportessin incívicament es poguessin considerar delinqüents, i caigués sobre ells el pes de la justícia, actuant així amb intervencions dissuasòries. El màxim que les ordenances de l'ajuntament poden fer és posar multes (frequentment ignorades o almenys difícils de recaptar). El que es requereix és un sistema penal i jurídic més pròxim al ciutadà, amb uns tribunals pròxims, amb més policies (no guàrdies urbans) als carrers que consideri el comportament incívic com a delictiu.

Sé que alguns sectors d'esquerres protestaran per aquesta crida a

exercir més duresa, però crec que és un error considerar les qüestions de seguretat com a patrimoni exclusiu de les dretes (com també va ser un error considerar la defensa de la família com un tema del patrimoni conservador). Els barris més afectats per la inseguretat i el comportament incívic no són els acabalats, sinó els de les classes populars. Ser tou en temes de seguretat és no entendre la frustració que hi ha als barris populars respecte a la inseguretat i el comportament incívic.

LA INCOHERÈNCIA de les dretes, avui a l'oposició a Barcelona, és que sent els que demanen més duresa, han estat els que sistemàticament s'han oposat més que l'Ajuntament de Barcelona tingués més poder per resoldre molts dels problemes dels quals precisament ara es lamenten. Les dretes que van governar Catalunya i Espanya han estat les responsables del gran retard de la implementació de la Carta Municipal, oposant-se a l'establiment d'un govern regional urbà, que sempre van veure (les dretes nacionalistes catalanes) com a alternativa al poder autonòmic que controlaven. Diverses propostes a la Carta Municipal sobre tribunals de proximitat han estat diluïdes considerablement a causa de la influència de les dretes catalanes i espanyoles. Un altre indicador d'incoherència és que aquestes mateixes dretes es presentin ara com els defensors de la ciutadania barcelonina quan s'estan oposant a tirar endavant una reforma del sistema electoral a Catalunya, que corregiria l'insult democràtic que significa que el vot d'un barceloní a les eleccions autonòmiques valgui només la meitat que el vot rural. ■

*Catedràtic de Polítiques Públiques de la Universitat Pompeu Fabra.